

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Ústav pro dějiny umění
Akademický rok 2019–2020
Diplomová práce

Anna Strnadlová

Tichá přátelství: Vladimír Fuka, Eva Fuková, Jiří Kolář, Zdeněk Urbánek, Jan Rychlík, Kamil Lhoták, Josef Schwarz-Červinka, Jan Hanč a Emanuel Frynta

Posudek školitelky

Anna Strnadlová volbou tématu diplomové práce do jisté míry navázala na svoji práci bakalářskou, ve které zkoumala surrealistické aspekty tvorby Kamila Lhotáka z období aktivity Skupiny 42. Tentokrát zvolila zajímavé a dosud nedostatečně prozkoumané téma vztahující se k prostředí české neoficiální kultury v období první poloviny padesátých let, tedy v klimatu vrcholícího stalinismu. Skupina výrazně profilovaných přátel spojující literáty, výtvarníky a hudebníky, jež patřila vedle Teigehe pozdní surrealistické skupiny (1951) k vzácným formacím, které dokázaly čelit nebezpečnému období teroru totalitního režimu pozoruhodně tvůrčím způsobem, dosud jako celek nebyla zmapována.

Anna Strnadlová v průběhu práce reagovala na výsledky svého průzkumu, které poněkud pozměňovaly původní představu o podobě skupiny, přinesla ale pozoruhodná svědectví o rozmanitých formách autorské spolupráce, a také spojila informace o zatím spíše izolovaně vnímaných, ne-li přímo neznámých výtvarných počinech. Přestože z práce vyplývá, jak silná byla pozice Jiřího Koláře v tomto sdružení přátel, oceňuji ale, že si Anna vytkla jako hlavní záměr své práce rozšířit představu o aktivitách těchto „tichých přátel“ o řadu dalších počínů, které, jakkoliv někde v pozadí můžeme vnímat Kolářův inspirativní vliv, přinášejí autentické hodnoty a potvrzují kvalitu celého přátelského okruhu.

Na diplomové práci je jasně patrné, že nevznikala v chvatu, ale na základě dlouhodobého a mnohdy velmi obtížného rekonstruování tvorby, která zčásti v důsledku politické situace zanikla. Oceňuji rovněž opatrnost v přebírání textů vzniklých a posteriori, které lze chápat jen s určitou licencí, zejména pokud jde o přesnost jejich časového zařazení. Anna rovněž velmi dobře vnímá historické souvislosti rané totality, jen občas by bylo třeba s pojmy zacházet přesněji (sít socialismu, str. 9; socialistické myšlenky, str. 11 – asi spíše levičácké; nástup komunistického režimu znamenal konec avantgardy, str. 14 a na téže straně tvrzení, že kultura byla v letech 1945–1948 nástrojem k propagaci cílů KSČ – problematika je složitější atp.). Větší pozornost by si zasloužil pojem pábení – přinejmenším by mělo být uvedeno, kdy Jaroslav Vrchlický, který je uveden jako autor pojmu, zemřel, a dále pak se domnívám, že vedle pábitelské skupiny kolem Koláře plus Hrabala vlastně do této problematiky spadají i časně aktivity klubu Šmidrů (rovněž už před polovinou 50. let sdružujícího výtvarníky, literáty a hudebníky), a že tady v podstatě stojíme u zrodu nového fenoménu české kultury, který umožnil překonat intelektuálním humorem celé následné období totality.

Polemicky bych viděla tvrzení ze str. 41, že komunisté vytáhli do boje proti modernímu umění s ještě větší intenzitou než nacisté. V této souvislosti se domnívám, že určitým nebezpečím pro autorku je zjevný dar dobře formulovat, který ji ale občas vede k ne zcela doloženému fabulování. Na druhou stranu ale snaha vyčíst maximum z výtvarných děl, která zásadně pracují s jinotaji a reagují na komplikovaný sociokulturní kontext, přináší řadu objevných zjištění. Oceňuji přitom, že Anna postup práce soustavně konzultovala a že se jí podařilo vytvořit mnohostranně profilovanou studii o důležitém fenoménu české neoficiální kultury.

Práci Anny Strnadlové pokládám za přínosnou a navrhuji její hodnocení stupněm výborně.

prof. PhDr. Marie Klimešová, Ph.D.

14. 5. 2020